

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองเศรษฐกิจการเกษตร, การตลาดและราคาของผลิตผลทางการเกษตร ในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบนของประเทศไทย. กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2515.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยสังคมศาสตร์. "อยุธยา" รายงานเบื้องต้นการวิจัย. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารสังคมศาสตร์ฉบับพิเศษ. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2514.

รายงานผลการวิจัย โครงการอยุธยา. เล่ม 3 การผลิตและการกระจายผลผลิต ไม่ปรากฏโรงพิมพ์, 2525.

จึก อัมโยต. การศึกษาสภาพหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างใกล้ชิดระยะยาว ตอน 2. การดำเนินงานพัฒนาชุมชนในหมู่บ้านโนนลาน อ.อุทุมพรพิสัย อ.ศรีสะเกษ กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน. โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมปกครอง, 2510.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. "การศึกษาสังคมไทยในแง่สังคมชนบท : ข้อเสนอเบื้องต้น" สังคมศาสตร์ 6 (เมษายน - กันยายน 2525) : 211 - 212.

คำรง ฐานดี. "ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์-ผู้รับอุปถัมภ์" วารสารสังคมศาสตร์ 14 (กรกฎาคม 2520) : 54 - 69.

นิพิศ ศุภพิพัฒน์. "การพัฒนาเศรษฐกิจ" ใน สังคมศาสตร์กับการพัฒนาประเทศไทย สนิท สัมกรการ บรรณาธิการ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ชุดพื้นฐานทางสังคมศาสตร์ ไม่ปรากฏโรงพิมพ์และปีที่พิมพ์.

นารี ภาอาภรณ์. "การตลาดผลิตภัณฑ์เกษตรกรรมในจังหวัดสกลนคร" เศรษฐกิจ
การเกษตร 2 (สิงหาคม 2524) : 2 - 15.

นิติกาวา ยูน'ช่วยเหลือหรือช่วยเหลือ : ปัญหาความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจที่ขึ้นอยู่กับ
ให้กับประเทศ" เศรษฐกิจ : โครงสร้างกับการเปลี่ยนแปลง
พิมพ์ครั้งที่ 3 โรงพิมพ์ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, 2525.

บรรลือ สุทธารมณ์. "ปัญหาการเพิ่มผลผลิตพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย" เสนอ
ต่อคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
กันยายน 2525.

ปรีชา ภูวินทร์พันธุ์. "ระบบอุปถัมภ์กับเศรษฐกิจท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีใน
อำเภอวังทอง" วารสารสังคมศาสตร์ 9 (มีนาคม 2525) : 58 - 63.

๑ "บทบาทพ่อค้าคนกลางในตลาดระดับท้องถิ่น". วารสารสังคมศาสตร์
13 (กรกฎาคม 2519) : 58 - 62.

ไพรัช กฤษณมณี. "ประโยชน์พ่อค้าคนกลางต่อระบบเศรษฐกิจ". วารสาร
พัฒนบริหารศาสตร์ 11 (มกราคม 2514) : 194 - 197.

ไพรัตน์ เจริญรินทร์. เศรษฐกิจชนบทไทย กรมการพัฒนารัฐมนตรี กระทรวง
มหาดไทย, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.

วิวัฒน์ชัย อัครถาวร. "แนวความคิดเกี่ยวกับการผูกขาดการซื้อในตลาดข้าวเปลือก".
วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ 16 (มกราคม 2519) : 37 - 51.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีสังคม : องค์การทางสังคม ภาควิชาสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ไม่ปรากฏ
โรงพิมพ์และปีที่พิมพ์.

สมนึก ศรีปลั่ง. ความยากจนของเกษตรกรและแนวทางการแก้ไข กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์รวมมิตรไทย, 2519.

สังคีต พริยะรังสรรค์. "นโยบายรักษาระดับราคาข้าวในฤดูการผลิตปี 2523/24"

วารสารวิจัยสังคม 4 (มกราคม - มิถุนายน 2524) : 8-23.

สมภพ มานะรังสรรค์. "ใช้ทรวนที่ต้องปลอกในภาคการเกษตร" มติชนรายวัน

(11 กุมภาพันธ์ 2526) : 6.

สุจิต คงกะพัน. "ชวานาชาวไร่พลังเงียนที่รวันระเบิด" มติชนรายวัน

(28 มีนาคม 2526) : 6.

โสภิน ทองปาน. การตลาดสินค้าเกษตรกรรมเบื้องต้น แผนกคำสอน

คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2517.

อัมมาร์ สยามวาลา. ข้าวในเศรษฐกิจไทย. มุขนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์

และมานุษยศาสตร์, 2522.

○ "เกษตรกรกับคนกลาง" ในรักเมืองไทย เล่ม 2 นรงค์ชัย อัครเศรณี

และรังสรรค์ ชินะพรพันธุ์" บรรณาธิการ โครงการตำราสังคมศาสตร์

และมานุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ :

2519.

อุทิศ นาคสวัสดิ์. ภาวะหนี้สินของชาวนาและการค้าข้าวในภาคกลางของประเทศไทย

พ.ศ. 2500 - 2501. พระนคร : กองเศรษฐกิจการเกษตร.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2501.

อคิน รพีพัฒน์ มรว. . ปัญหาการพัฒนาชนบทและการสหกรณ์ในประเทศไทย ศึกษา

เฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร. สถาบันไทยคดี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. โรงพิมพ์บำรุงนุกฎกิจ, 2523.

วิทยานิพนธ์

กอบกุล ภูษราภรณ์. ขอบข่ายตลาดในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2518.

วรรณ อังสุภาค. ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อพ่อค้าคนกลางและสหกรณ์การเกษตร
ในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีของจังหวัดราชบุรี วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
ศึกษามหาวิทยาลัยและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2521.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กษัตริย์

- Amyot, Jacques, Village Ayuthaya Social and Economic Condition of Rural Population in Central Thailand. Chulalongkorn University Social Research Institute, 1976.
- Abbott J.C., Makeham J.P. Agriculture Economic and Marketing in The Tropics. London : Longman Group Ltd, 1979.
- Belshaw, Cyril S. Traditional Exchange and Modern Markets. New Delhi : Prontice-Hall of India Private Limited, 1969.
- Cohen, Percy S. Modern Social Theory. London : Heinemann Educational Book Ltd. 1979.
- Firth, Raymond. Elements of Social Organization. London : Tavistock Publication Limited, 1971.
- Filstead, William J, Qualitative Methodology. Chicago : Markham Publishing Company, Chicago, 1970.
- Frank, Andre Gundre, et al. Dependence and Underdevelopment : Latin America's Political Economy. New York : Anchor Book Doubleday & Company, Inc., 1969.
- Hindres, Barry Sociological Theories of The Economy. London : The Macmillan Press Limited, 1977.
- Hank, Lucien M. "Merit and Power in The Thai Social Order" American Anthropologist, 64 No.6, 1962.
- Kuwinpant, Preecha. Marketing in North - Central Thailand : A Study of Social - Economic Organization in a Thai Market Town, Chulalongkorn University Social Research Institute, 1980.

- Long, Norman. An Introduction to The Sociology of Rural Development
London : Travistock Publication, 1977.
- Mabsy, Bevans D. "Peasant Economic Behavior in Thailand" Journal of Southeast Asian Studies, Vol 10, No.2 September, 1979.
- Poloma, Margaret M. Contemporary Social Theory, New York : Macmillan Publishing Co, Inc, 1979.
- Pongsepich, Amara, etal. Village Khon Kean Social and Economic Condition of Rural Population in Northeastern Thailand. Chulalongkorn University Social Research Institute, 1976.
- _____. A Griculture Marketing in Khon Kean Provice Northeast Thailand, Chulalongkorn University Social Research Institute, 1980.
- Roy, Edward Van. Economic System of Northern Thailand : Structure and Change, Ithaco Cornell University Press, 1971.
- Shanin, Teoder. "Peasantry as a Political Factor" Sociology Review Vol. 14 No.1, 1966.
- Sahlins, Marshall D. "An the Sociology of Primitive Exchange" The Relevance of Model For Social Authropology, Edited by Mihael Banton London : Travistock Publication Limited, 1969.
- Thibaut, John & Kelly Harold H. The Social Psychology of Group.
New York : John Viley & Son, Inc, 1959.
- Wolf, Fric R. Peasant War of The Twentieth Century, London : John Dickens Co, Ltd, Northampton, 1971.
- _____. "An Peasant Rebellions" International Social Science Journal, Vol 21. 1969.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

จังหวัดพิจิตร สถาปนาโดยทั่วไปของจังหวัดพิจิตร

ประวัติศาสตร์ จังหวัดพิจิตรมีประวัติศาสตร์พอสรุปได้ว่า เจ้ากาจกนกุมาร ราชบุตรพระยาโคตรบอง ได้สร้างเมืองพิจิตรขึ้นเมื่อพุทธศักราช 1501 ริมฝั่งแม่น้ำ นานเกิม (ปัจจุบันเรียกว่าแม่น้ำพิจิตร) สมัยสุโขทัยจังหวัดพิจิตรมีชื่อเรียกว่า "เมือง สระหลวง" เป็นเจ้าเมืองเอกของกรุงสุโขทัย ต่อมาสมัยกรุงศรีอยุธยาเปลี่ยนชื่อเรียก ว่า "โอชะบุรี" หรือ "เมืองทองคำ" ในสมัยกรุงศรีอยุธยาในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช มีบันทึกในพระราชพงศาวดาร มีข้อความสำคัญว่า "พระเพทราชา" จางวางกรมช่าง กระทำความชอบมากหลายครั้งได้เสด็จพระราชสงครามเมือง เชียงใหม่ด้วย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อเสด็จพระราชดำเนินมาจากเมืองเชียงใหม่ พระองค์เสด็จร่วมด้วยราชธิดาเจ้าเมืองเชียงใหม่ แล้วละอಾಯพระทัยจึงพระราชทาน นางนั้นให้แก่ "พระเพทราชา"

ครั้นถึงปีชกาล จุลศักราช 1024 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเสด็จพระราช ดำเนินขึ้นไปนมัสการพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ ณ เมืองพิษณุโลก พระเพทราชา ก็พานางที่มีครรภ์นั้นตามเสด็จไปด้วย เมื่อถึงตำบลโพธิ์ประทับช้างพอดครบก่ดวัน ทศมาสได้ฤกษ์ดี นางก็ประสูติบุตรชายกอรปด้วยศิริวรรณลักษณะอันดี บิดาให้นาม ว่า "เจ้าเคื่อ" ต่อมาภายหลังได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินครอบครองกรุงศรีอยุธยา ทรง พระนามว่า "สมเด็จพระเจ้าสรรเพชญ์ที่ 8" (ขุนหลวงสรศักดิ์) ต่อมาในปีจุลศักราช 1061 (พ.ศ. 2242) พระองค์ทรงพระราชดำริถึงภูมิอากาศอันพระองค์ประสูติ จึงได้ สร้างพระอาราม ณ ตำบลบ้านโพธิ์ประทับช้าง แขวงเมืองพิจิตร เรียกว่า "วัดโพธิ์ ประทับช้าง" มาตราบเท่าทุกวันนี้ (ปัจจุบันอยู่ในท้องที่อำเภอโพธิ์ประทับช้าง)

จังหวัดพิจิตร เดิมตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำพิจิตร (แม่น้ำนานเกิม) ที่ตำบลปัจจุบัน นี้เรียกว่า ตำบลเมืองเก่าขึ้นอยู่กับอำเภอเมืองพิจิตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดพิจิตร

ประมาณ 12 กิโลเมตร เหตุที่ต้องย้ายเนื่องจากแม่น้ำน่านเดิม (แม่น้ำพิจิตร) ได้เปลี่ยนทางเดินของกระแสน้ำ ไหลวนมาที่ตั้งของตัวเมืองในปัจจุบัน แม่น้ำเดิมขึ้นเขิน ทำให้กันดารน้ำ จึงย้ายมาตั้งเมืองใหม่ชั่วคราวเมื่อ พ.ศ. 2424 ณ ตำบลปากทาง อำเภอเมืองพิจิตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2427 โดยย้ายมาสร้างเมืองถาวร ณ ตำบลท่าหลวง ซึ่งอยู่ริมฝั่งขวาของแม่น้ำน่านปัจจุบัน

ภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง ขนาดและรูปร่าง

จังหวัดพิจิตรปัจจุบันตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ระยะทางประมาณ 347 กิโลเมตร (ระยะทางระฟ้า) ตัวศาลากลางจังหวัดพิจิตรตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่าน และทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่านมีรถไฟสายเหนือผ่าน

ขนาดและรูปร่างของจังหวัดพิจิตร กลายรูปร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส คืออยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 100-101 และเส้นแวงที่ 16-17 มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 4,570,905 ตารางกิโลเมตร

จังหวัดพิจิตรมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก (อำเภอบางกระทุ่ม, อำเภอบางระกำ)
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์ (อำเภอชนแดน)
- ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดนครสวรรค์ (อำเภอชุมแสง, อำเภอหนองบัว)
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดกำแพงเพชร (อำเภอพรานกระต่าย) และจังหวัดนครสวรรค์ (อำเภอบรรพตพิสัย)

ตารางที่ 1 แสดงพื้นที่จังหวัดพิจิตร

พื้นที่อำเภอ	พื้นที่/ตร.กม.
1. อำเภอเมืองพิจิตร	1,259,000
2. อำเภอกะพานหิน	840,115
3. อำเภอบางมูลนาก	514,790
4. อำเภอโพทะเล	1,023,000
5. อำเภอสามงาม	654,000
6. อำเภอโพธิ์ประทับช้าง	139,000
7. อำเภอวังทรายพูน	141,000
รวม	4,570,905

ที่มา : ทำเนียบท้องที่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 2 แสดงการไรที่ดินของจังหวัดพิจิตร

ลักษณะการไร่ประโยชน์	พื้นที่(ไร่)	ร้อยละ
ทำนา	1,974,659	69.75
พืชไร่	345,348	12.20
พืชสวน	46,245	1.63
ท่อยอาศัย	42,861	1.51
ป่าไม	399,322	14.10
สาธารณะหรือมิได้จำแนก	22,815	1.81
จังหวัดพิจิตร	2,831,250	100.00

ที่มา : แผนพัฒนาจังหวัดพิจิตร ประจำปี 2523.

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดพิจิตรส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ไม่อยู่ในวงล้อมของทิวเขา เมื่อถึงฤดูน้ำน้ำจะไหลผ่านหลากท่วมพื้นที่เกือบทั้งจังหวัด เว้นแต่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่านพื้นที่จะสูงบ้าง แต่อย่างไรก็ดี น้ำซึ่งไหลผ่านออกจากทิวเขาจังหวัดเพชรบูรณ์มาตามลำคลองซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ฉะนั้นพื้นที่ของจังหวัดพิจิตรจึงเหมาะสมในการทำนา ทำไร่ และทำสวน

แหล่งน้ำสำคัญ

จังหวัดพิจิตรมีแม่น้ำสำคัญ จำนวน 2 สาย คือแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม

แม่น้ำน่าน ต้นน้ำเริ่มจากจังหวัดน่านไหลผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก เขาเขตจังหวัดพิจิตร ที่ตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม และไหลผ่านท้องที่เขตอำเภอเมืองพิจิตร อำเภอตะพานหิน และอำเภอบางมูลนาก รวม 3 อำเภอ การจราจรทางน้ำสามารถใช้โคตลาคทุฤดูฤกกาล แม่น้ำน่านจะไหลลงสู่มแม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์

แม่น้ำยม ต้นน้ำเริ่มจากทางภาคเหนือในท้องที่จังหวัดเชียงราย ไหลผ่านจังหวัดแพร่ จังหวัดสุโขทัย เขาเขตจังหวัดพิจิตรที่ตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม และไหลผ่านท้องที่อำเภอสามง่าม อำเภอโพธิ์ประทับช้าง และอำเภอโพธิ์ทะเล รวม 3 อำเภอ และไปพบกับแม่น้ำน่านที่บ้านเกยไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ การจราจรทางน้ำของแม่น้ำยมใช้ได้เฉพาะในฤดูน้ำตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม

การคมนาคม

ทางรถยนต์

การคมนาคมโดยทางรถยนต์สามารถติดต่อกับจังหวัดพิจิตรได้ 3 เส้นทางคือ

1. ตั้งต้นจากกรุงเทพมหานครแยกเข้าเส้นทางสายเอเชียที่ประตูน้ำพระอินทร์

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา-อ่างทอง-สระบุรี-ชัยนาท-นครสวรรค์ แล้วแยกเข้าถนนสาย นครสวรรค์-ชุมแสง-บางมูลนาก-ตะพานหิน-พิจิตร ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร- -นครสวรรค์ 237 กิโลเมตร ระยะทางจากนครสวรรค์-พิจิตร 110 กิโลเมตร รวมเป็นระยะทางทั้งสิ้น 347 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทาง 4 ชั่วโมงครึ่ง เส้นทางสายนี้เป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด

2. เส้นทางสายพหลโยธิน ตั้งต้นจากกรุงเทพมหานคร แยกเข้าเส้นทาง สายเอเชียที่ประตูน้ำพระอินทร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา-อ่างทอง-สิงห์บุรี-ชัยนาท -นครสวรรค์-กำแพงเพชร แยกเข้าถนนสายกำแพงเพชร-พิจิตร รวมเป็นระยะทาง ทั้งสิ้น 448 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทาง 5 ชั่วโมงครึ่ง เป็นถนนราดยาง

3. เส้นทางสายชูปเปอร์ไฮเวย์ ตั้งต้นจากกรุงเทพมหานครผ่านจังหวัด สระบุรี แยกเข้าถนนสายชูปเปอร์ไฮเวย์สายสระบุรี-หล่มสัก ถึงสามแยกวังชมพู ตำบลนายม จังหวัดเพชรบูรณ์ เลี้ยวซ้ายขึ้นเขารังผานอำเภออินทนนท์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ถึงทางแยกเลี้ยวขวาที่บ้านเขวทราย ตำบลเขวทราย อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ไปตามถนนสายเขวทราย-วังทอง เลี้ยวซ้ายเข้าสู่จังหวัดพิจิตร ที่บ้านสากเหล็ก ตำบลสากเหล็ก อำเภอเมืองพิจิตร รวมเป็นระยะทางทั้งสิ้น 456 กิโลเมตร ใช้เวลา ในการเดินทาง 5 ชั่วโมงครึ่ง

ทางรถไฟ

เส้นทางรถไฟที่สามารถใช้ติดต่อกับจังหวัดพิจิตรคือเส้นทางรถไฟสายเหนือ ระยะทางกรุงเทพฯ-พิจิตร 347 กิโลเมตร

- รถธรรมดาใช้เวลาประมาณ 7 $\frac{1}{2}$ ชั่วโมง
- รถเร็ว ใช้เวลาประมาณ 5 $\frac{1}{2}$ ชั่วโมง
- รถด่วน ใช้เวลาประมาณ 5 $\frac{1}{2}$ ชั่วโมง

ซึ่งมีอำเภอที่เดินทางโดยรถไฟคือ สถานีรถไฟบางมุลนาถ อำเภอบางมุลนาถ สถานีรถไฟตะพานหิน อำเภอตะพานหิน และสถานีรถไฟพิจิตร อำเภอเมืองพิจิตร และสามารถติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงคือจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดพิจิตรได้

ทางน้ำ

การคมนาคมทางน้ำส่วนใหญ่ใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรตลอดจนสินค้าประเภทต่าง ๆ ไปตามแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม ออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ การคมนาคมสะดวกในฤดูฝน สำหรับฤดูแล้งแม่น้ำบางตอนตื้นเขิน การคมนาคมไม่สะดวกและในปี พ.ศ. 2525 จะมีการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกขึ้นที่อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ซึ่งจะทำให้การขนส่งทางน้ำระทำได้สะดวกเพิ่มมากขึ้น

ทางอากาศ

จังหวัดพิจิตรไม่มีท่าอากาศยาน สำหรับสายการบินและเครื่องบินโดยสารภายในประเทศจะจอดรับส่งผู้โดยสารที่ท่าอากาศยานพิจิตรโลก จังหวัดพิจิตรโลก โดยกองควบคุมขนถ่ายจากพิจิตรโลก เส้นทางสายพิจิตรโลก-พิจิตร ระยะทาง 72 กิโลเมตร ใช้เวลาการเดินทางไม่เกิน 1 ชั่วโมง หรือหากจะเดินทางโดยทางรถไฟจากพิจิตรโลก-พิจิตร ก็ใช้เวลาในการเดินทางไม่เกิน 50 นาที

ประชากร

จำนวนประชากร

จากสถิติทางที่ทำการปกครองจังหวัดพิจิตร จะเห็นว่าในปี พ.ศ. 2523 ประชากรทั้งหมดของจังหวัดพิจิตรมีจำนวน 534,481 คน ประกอบด้วยประชากรเพศชาย 268,125 คน และประชากรเพศหญิง 264,356 คน

จากการศึกษาแนวโน้มของการเพิ่มประชากร จะพบว่าจังหวัดพิจิตรมีแนวโน้มที่จะมีประชากรเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 1.44 ต่อปี ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของประชากรในเขตชนบท กล่าวคือ เมื่อแยกพิจารณาเป็นพื้นที่แล้ว

จะพบว่าในขณะที่จำนวนประชากรในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นโดยอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.6 และ 0.28 ต่อปี ตามลำดับ ในพื้นที่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาลกลับมีประชากรเพิ่มขึ้นโดยอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.64 ต่อปี และคาดว่าใน 10 ปี ภายหน้า จังหวัดพิจิตรจะมีประชากรรวมทั้งสิ้น 633,840 คน เป็นประชากรในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล 47,120 คน และ 45,640 คน ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นประชากรนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล 571,070 คน

การศึกษา

จังหวัดพิจิตรให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปทั้งสายสามัญและอาชีวะ ระดับต่ำสุดตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กอนุบาลถึงสูงสุดระดับมัธยมศึกษา มีโรงเรียนทุกประเภทรวม 410 โรงเรียน นักเรียน 97,168 คน และครูอาจารย์ 4,832 คน

นักเรียนทุกระดับตั้งแต่อนุบาล-ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา อยู่ในโรงเรียนของรัฐ 90,826 คน หรือร้อยละ 93.5 นักเรียนทั้งหมดที่เหลือ 6,324 คน หรือร้อยละ 6.5 อยู่ในโรงเรียนของเอกชน

ในระดับประถมศึกษา มีนักเรียน 83,119 คน ภาระในการบริหารการศึกษาส่วนมาก เป็นของโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเดิม) มีนักเรียนถึง 72,954 คน หรือร้อยละ 87.7 อยู่ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กรมสามัญ และเอกชน ร้อยละ 2.6, 3.8 และ 5.7 ตามลำดับ ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยขยายการศึกษาภาคบังคับไปแล้ว 64 ตำบล ยังเหลือเพียง 11 ตำบลที่จะต้องขยายต่อไป

ในระดับมัธยมศึกษามีนักเรียนรวม 14,299 คน สังกัดในโรงเรียนกรมสามัญ ซึ่งสอนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย 3,752 คน หรือร้อยละ 96 ของนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดสายอาชีวะ 940 คน หรือเท่ากับร้อยละ 6.5
โรงเรียนเอกชน 1,573 คน หรือเท่ากับร้อยละ 11 ซึ่งสอดคล้องระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นเท่านั้น สำหรับโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญนั้น ขณะนี้ได้ขยายการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาลงสู่เขตชนบทระดับตำบล โดยจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำ
ตำบล 10 ตำบล รวม 10 โรงเรียน

นอกจากการให้การศึกษาในระบบโรงเรียนทั้งกลางข้างตนแล้ว ศูนย์การ
ศึกษาประชาชนยังได้จัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 1-5 จำนวน 6
โรงเรียน และสายอาชีวศึกษาในรูปแบบเบ็ดเสร็จ ฝึกฝนอาชีพ กลุ่มสนใจ ฯลฯ
และจัดการให้การศึกษาในรูปของห้องสมุด ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านอีก
จำนวนหนึ่ง

เศรษฐกิจการเกษตร

จังหวัดพิจิตรเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย
ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำและโดยเหตุที่เป็นจังหวัดขนาดเล็ก สภาพภูมิประเทศ
จึงไม่มีความแตกต่างกันจนแยกได้ชัดเจน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง
เนื่องจากการตกตะกอนที่แม่น้ำพิตพามาที่ลุ่มเหมาะแก่การทำนาและปลูกพืชหมุนเวียน
พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกบุกเบิกเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตรจึงมีพื้นที่ป่าไม้เหลือน้อยมาก
จนแทบไม่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ตอนล่างของตัวจังหวัดมีแม่น้ำสายสำคัญ
สายไหลผ่านก่อให้เกิดน้ำท่วมเป็นประจำเนื่องจากน้ำเหนือไหลหลาก

สภาพพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการเกษตรและมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านและใช้
เป็นเส้นทางคมนาคมมาแต่โบราณ ทำให้เมืองพิจิตรเป็นเมืองที่มีความสำคัญ
ทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ก่อนยุคสุโขทัยและยังมีหลักฐานปรากฏแทบทุกวันนี้
ในด้านเศรษฐกิจจังหวัดพิจิตรมีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของรัฐ
และเนื่องจากวิกฤตการณ์ด้านพลังงานในระยะหลัง รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการ
ขนส่งทางน้ำได้เสนอให้มีการพัฒนาการขนส่งทางน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาจนถึงจังหวัด

พิจิตร โดยก่อสร้างทำเทียบเรือที่อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร เป็นเมืองท่า
คอนบนสุด ฉะนั้นแนวโน้มในอนาคตจังหวัดพิจิตรจะเพิ่มพูนความสำคัญในฐานะเป็น
ศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำของภาคเหนือ

นอกจากนี้จังหวัดพิจิตรเป็นจังหวัดที่ประชาชนมีอาชีพทางการเกษตรกรรม
เป็นส่วนใหญ่ การคมนาคมสามารถเดินทางได้สะดวกทั้งทางรถยนต์และรถไฟ
ตลอดจนจังหวัดพิจิตรมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดที่มีสภาพทางเศรษฐกิจ การศึกษา
การคมนาคม และค่านอื่น ๆ ที่เจริญของภาคเหนือตอนล่าง คือจังหวัดนครสวรรค์
และจังหวัดพิษณุโลก แต่จังหวัดพิจิตรก็ยังเป็นจังหวัดที่มีความเจริญรุดหน้ากว่าที่ควร
ตามองในด้านการค้า การเกษตรกรรมจังหวัดพิจิตรไม่ได้เป็นศูนย์กลางการค้า
ตลาดพิจิตรยังต้องพึ่งพาตลาดจากแหล่งอื่น ๆ เช่น ตลาดพิษณุโลกและกรุงเทพฯ
เพื่อเป็นแหล่งระบายสินค้าเกษตรกรรมและเป็นแหล่งสำหรับจำหน่ายสินค้าสำเร็จ
รูปจากตลาดดังกล่าว

ฐานะทางเศรษฐกิจของจังหวัดพิจิตรจัดว่าอยู่ในระดับต่ำ เมื่อ
เปรียบเทียบกับภาคและประเทศ แนวโน้มอัตราการขยายตัวที่สูงกว่าก็ตาม
เนื่องจากโครงสร้างการผลิตส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมซึ่งมีประสิทธิภาพ
ในการผลิตต่ำ ดังจะเห็นได้จากอัตราที่มีประชากรในชนบทมากกว่าร้อยละ 80
แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในสาขาการเกษตรได้เพียงร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์
จังหวัด โอกาสที่จะพัฒนาการเกษตรมีมาก การผลิตในปัจจุบันยังคงใช้วิธีการ
เพิ่มผลผลิตโดยการขยายพื้นที่ ประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินต่ำ ไร่ประโยชน์จาก
ที่ดินได้ปีละครั้ง เนื่องจากขาดแคลนระบบการชลประทานที่ดี การขยายตัวใน
สาขาเกษตรกรรมอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าสาขาอุตสาหกรรมและมวลรวมผลิตภัณฑ์
จังหวัด อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่อาศัยวัตถุดิบทางการเกษตร

จังหวัดพิจิตรยังคงประสบกับปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาโครงสร้างการผลิตไม่เหมาะสมเป็นโครงการทางการเกษตรสาขาเกษตรเพียงสาขาเดียว ผลผลิตส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับพืชเศรษฐกิจเพียง 2-3 ชนิด เช่น ข้าว ถั่วเขียว และข้าวโพดซึ่งนอกจากจะคงเสียดอกการแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศแล้ว ยังต้องประสบปัญหาราคาในตลาดซึ่งเป็นของผู้ซื้อ ทั้งยังไม่สามารถเพิ่มผลผลิตในอัตราที่สูงได้ ซึ่งมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากความจำกัดของพื้นที่ คุณภาพประชากรทำไมสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อการผลิต และยังประสบปัญหาสินเชื่อเพื่อการเกษตรอีก

จังหวัดพิจิตรเป็นจังหวัดที่มีรายได้จากผลิตภัณฑ์จังหวัดและรายได้ต่อบุคคลต่ำกว่าระดับมาตรฐานของภาคเหนือและของประเทศ

ตารางที่ 3 สถิติผลิตภัณฑ์จังหวัดและรายได้ต่อบุคคล ปี พ.ศ. 2521

จังหวัด/ภาค/ประเทศ	ผลิตภัณฑ์จังหวัด (ล้านบาท)	รายได้ต่อบุคคล (บาท)
พิจิตร	3,437.7	6,139
ภาคเหนือ	61,514.0	6,445
ประเทศไทย	441,950.0	9,799

ที่มา : ทำเนียบอุตสาหกรรมภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โครงการศึกษาภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร.

รายได้ต่อบุคคลของประชากรในจังหวัดพิจิตรต่ำกว่ามาตรฐานเฉลี่ยของภาคและของประเทศประชากรจึงมีการออมค่าและการลงทุนต่ำ

ตารางที่ 4 รายได้เฉลี่ยของประชากร (บาท/คน/ปี) ปี พ.ศ.2518-
พ.ศ.2521

ปี พ.ศ.	2518	2519	2520	2521
พิจิตร	4,504	5,064	5,266	6,139
ภาคเหนือ	5,115	5,445	5,729	6,445
ประเทศ	7,093	7,826	8,652	9,799

ที่มา : หนังสือภาวะเศรษฐกิจการเงินภาคเหนือ 2522
ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ
โครงการศึกษาภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร.

ประชากรจังหวัดพิจิตร ร้อยละ 80 ในภาคเกษตรมีผลผลิตเป็นมูลค่า
ร้อยละ 47.74 ของผลิตภัณฑ์รวมทั้งจังหวัดในปี พ.ศ.2521 ขณะที่ประชากร
ในภาคอุตสาหกรรมมีประมาณร้อยละ 2-5 ทำรายได้ร้อยละ 10.29 ของ
ผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ฉะนั้นมาตรฐานในการครองชีพของผู้ที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมจึงสูง
กว่าในภาคเกษตรกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ตารางสถิติผลิตภัณฑ์จังหวัดพิจิตร ปี พ.ศ.2521 - พ.ศ.2522

สาขาการผลิต	ปี พ.ศ.2521 (ราคาตลาด)	ปี พ.ศ.2522 (ประมาณ)
เกษตรกรรม	2,006.9	2,260.2
เหมืองแร่	5.5	10.9
อุตสาหกรรม	432.6	489.1
การก่อสร้าง	130.7	155.4
อื่น ๆ	1,628.0	1,904.1
รวม	4,203.7	4,819.7

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
โครงการศึกษาภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของจังหวัดพิจิตร

การเกษตร

พื้นที่จังหวัดพิจิตร เป็นพื้นที่ราบตะกอนใหม่ ส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว และดินร่วนผสมดินเหนียว โครงสร้างของดินสามารถอุ้มน้ำและมีความชื้นเหมาะสม สำหรับการเกษตรตลอดปี

จังหวัดพิจิตรตั้งอยู่ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน ภูมิประเทศเป็นที่ราบ เหมาะแก่การเกษตรกรรม ผลผลิตของจังหวัดได้จากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ผลผลิตเกษตรกรรมที่สำคัญได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ถั่วเขียว ฯลฯ การกลั่นกรรม อาศัยน้ำฝนธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ผลผลิตต่อไร่ค่า ผลผลิตข้าวเปลือกประมาณ 1 : 9 ของผลผลิตข้าวเปลือกภาคเหนือ ผลผลิตถั่วเขียวประมาณ 1 : 10 ของผลผลิตภาคเหนือ

โครงการชลประทานพินธุโลก (เขื่อนนเรศวร) จะดำเนินการสร้าง ระบาย
 ระบาย ในปี พ.ศ. 2527 จะยังผลให้ฝั่งขวาของแม่น้ำน่าน และฝั่งซ้าย
 ของแม่น้ำยมในจังหวัดได้รับการชลประทานเพิ่มขึ้น 370,000 ไร่ และจะช่วย
 ให้ผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดสูงขึ้น

ข้าวโพดเป็นสินค้าเกษตรกรรมหลักอย่างหนึ่งของจังหวัด ทำรายได้
 แก่เกษตรกรเฉลี่ย (ปี 2523) ประมาณ 18,216 บาท ต่อครัวเรือน (คิด
 2.80 บาท ต่อ กก.) การถือครองที่ดินทำข้าวโพดทำรายได้ทำ

สถิติการถือครองที่ดินทำข้าวโพด ปี 2521

เกษตรกรถือครองต่ำกว่า 20 ไร่	2,626 ครัวเรือน ร้อยละ 26.7
เกษตรกรทำข้าวโพดทั้งหมด	9,826 ครัวเรือน

ที่มา : วารสารเศรษฐกิจและสังคม มกราคม - กุมภาพันธ์ 2524.

การค้าในจังหวัดพิจิตร

การค้าส่ง

การค้าส่วนใหญ่เป็นการค้าข้าวเปลือก ข้าวสาร และพืชไร่ต่าง ๆ
 เช่น ข้าวโพด ถั่วเขียวผิวมัน ถั่วเขียวผิวดำ เป็นต้น

ด้านราคาการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่
 สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางได้เลย ราคาซื้อขายผลผลิตจึงกำหนด
 โดยพ่อค้าคนกลาง ซึ่งทั้งนี้พ่อค้าคนกลางจะกำหนดราคาสูง-ต่ำ ขึ้นกับภาวะ
 ความต้องการสินค้าในตลาดส่วนกลางเป็นสำคัญ

การค้าปลีก

ภาวะการค้าปลีกสินค้าอุปโภค บริโภค ในจังหวัดมีลักษณะดังนี้ เกษตรกร
 จะเป็นผู้ผลิตสินค้าบริโภค เช่น ผักต่าง ๆ การเลี้ยงสุกร หรือจับสัตว์น้ำ

ส่วนการคาปลีกในเมืองจะเป็นยคาสินคาเพื่อการอุปโภค เครื่องยังชีพต่าง ๆ เช่น ยาตีพื้น ผงซักฟอก เสื้อผ้า ยารักษาโรค เป็นต้น คาบราคาสินคาอุปโภคที่เกษตรกรเกษตรกรรมผลิตได้เสถียรภาพของราคาไม่แน่นอนมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตลอดเวลา ตามฤดูกาลและปริมาณสินค้าเขาสู่ตลาด ส่วนสินค้าอุปโภคราคามีแนวโน้มสูงขึ้นตามภาวะการคาสงของโรงงานรวมทั้งกำไรที่พอกาปลีกจะขาย

สถิติสินค้าสงออกจังหวัดพิจิตร

รายการ	2522		2523		2524	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ข้าวสาร	47.66	115.89	78.70	267.58	80.00	288.00
ปลายข้าว	-	-	36.73	91.83	68.00	170.00
รำข้าว	-	-	20.98	27.28	18.00	22.50
ข้าวโพด	55.51	102.96	9.65	21.24	19.04	152.32
ถั่วเขียว	14.83	57.21	22.84	91.39	0.45	1.83
ถั่วเหลือง	0.31	1.09	0.60	2.74	1.30	7.50
ถั่วดำ	-	-	1.95	5.87	1.30	7.50
งา	0.44	3.77	1.49	11.95	0.48	4.51
ข้าวฟ่าง	1.43	2.86	-	-	0.74	1.33
ออย น้ำตาล	-	-	-	-	18.40	5.52

ที่มา : ข้อมูลการตลาดจังหวัดพิจิตร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพิจิตร.

แหล่งเงินทุน

การเงินและสถาบันการเงิน เป็นสิ่งจำเป็นในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน จังหวัดพิจิตรแม้ว่าจะเป็นจังหวัดขนาดเล็ก แต่เมื่อเปรียบเทียบจำนวนธนาคารพาณิชย์ในภาคเหนือ จักว่ามีธนาคารมากลำดับที่ 4-5 ของจำนวนธนาคาร และสถาบันทางการเงินภาคเหนือทั้งหมด จังหวัดพิจิตรมีธนาคารพาณิชย์ถึง 20 ธนาคาร ไม่รวมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ 1 แห่ง ธนาคารออมสิน 3 แห่ง นอกจากนี้ยังมีบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์เจ้าพระยาจำกัด 1 สาขา ที่อำเภอเมือง แต่ลักษณะการตั้งของธนาคารพาณิชย์จะตั้งอยู่ในชุมชนของ 3 อำเภอ เท่านั้น คืออำเภอเมือง อำเภอตะพานหิน และอำเภอบางมูลนาก

การออมและการกักขัง

การออมและการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ในปี พ.ศ.2522 ยอดเงินฝากจำนวน 1,191.46 ล้านบาท และยอดเงินที่หักกักขังจำนวน 845.84 ล้านบาท

ตารางที่ 7 แสดงการออมและการกักขังเงินธนาคารพาณิชย์

ปี พ.ศ.	2519	2520	2521	2522
เงินฝาก	914.72	1,055.14	1,041.99	1,191.46
ยอดเงินฝาก (เพิ่ม)	-	140.42	86.85	49.47
เงินให้กู้ยืม	312.16	480.36	687.53	845.84
ยอดเงินกู้ (เพิ่ม)	-	159.20	207.17	158.30

ที่มา : โครงการศึกษาภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร.

ลักษณะการออมของ ยอดเงินฝากที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดน้อยลง แสดงให้เห็นถึงภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดพิจิตรว่าตกต่ำลง ส่วนการใหญ่นั้น มีลักษณะเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ.2520 และปี พ.ศ.2521 แต่ในปี พ.ศ.2522 กลับลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจซบเซาตกต่ำ ลักษณะการให้สินเชื่อส่วนใหญ่จะเน้นหนักในค่านพาณิชยกรรม การบริการ และการอุตสาหกรรม เรียงตามลำดับ

ตารางที่ 8 การสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ปี พ.ศ.2522

ประเภท หน่วย	กสิกรรม	เลี้ยงสัตว์	อุตสาหกรรม	พาณิชยกรรม	ก่อสร้าง	อื่น ๆ	รวม
ร้อยละ	16.08	0.66	13.95	64.16	1.29	3.6	100
ล้านบาท	135.97	5.59	118.01	542.69	10.91	32.67	845.84

ที่มา : โครงการศึกษาภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม จังหวัดพิจิตร
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร.

และภาวะหนี้สินของเกษตรกรที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตรให้สินเชื่อแก่เกษตรกรมีแนวโน้มสูงเพิ่มขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงการให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ปี พ.ศ.	กยศ. (บาท)	สินเชื่อ (บาท)
2520	125,255,545	65,148,395
2521	234,242,370	110,107,650
2522	295,326,810	121,964,103
2523	316,962,700	32,963,270

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดพิจิตร

จะเห็นได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของจังหวัดพิจิตรจัดว่ายังอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับภาคและประเทศ เนื่องจากโครงสร้างการผลิตส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมซึ่งมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ จึงเห็นได้จากการที่มีประชากรในชนบทถึงมากกว่าร้อยละ 80 แต่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในสาขาการเกษตรได้เพียงร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์ จังหวัด โอกาสที่จะพัฒนาการเกษตรมีมาก การผลิตในปัจจุบันยังคงใช้วิธีการเพิ่มผลผลิตโดยการขยายพื้นที่ ประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินต่ำ ใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ปีละครั้ง เนื่องจากขาดแคลนระบบการชลประทานที่ดี การขยายตัวในสาขาอุตสาหกรรมอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าสาขาเกษตรกรรมและมวลรวมผลิตภัณฑ์จังหวัด อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมที่อาศัยวัตถุดิบทางการเกษตร.

แรว

จังหวัดพิจิตรมีรายรับอย่างเคียวที่มีปริมาณมากในเชิงพาณิชย์ มี
การสัมปทาน 3 ราย คือ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด บริษัทไทยผลิตยิปซัม จำกัด
และนายสงวน อัครโรจน์ ในท้องที่ตำบลวังวีว อำเภอบางมูลนาก เนื้อที่
รวม 1,349 ไร่ โดยวิธีการเหมืองหาบ ผู้สัมปทานรายใหญ่ที่สุด คือ
บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ทำการขุดส่งให้โรงงานปูนซีเมนต์ที่ท่าหลวง
แก่งคอยและบางซื่อ เพื่อผลิตปูนซีเมนต์และยิปซัมบอร์ต ในปริมาณ 12,000 -
15,000 ตัน/เดือน จังหวัดพิจิตรยังไม่มีโรงงานที่ใช้ประโยชน์จากรายรับ
โดยตรง.

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาววันเพ็ญ บัณราช เกิดเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2498 ที่อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนพิจิตรพิทยาคม จังหวัดพิจิตร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา) จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล การศึกษาปี 2522 และเข้าศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร การศึกษา 2523.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย